

**BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

16 januari 2026

**WETSVOORSTEL**

**tot wijziging van het Kieswetboek en  
de wet van 23 maart 1989 betreffende  
de verkiezing van het Europees Parlement  
voor wat betreft de neutralisering van het  
effect van de lijststem voor de verkiezingen  
voor de Kamer van volksvertegenwoordigers  
en voor het Europees Parlement**

**Amendementen**  
\_\_\_\_\_\_\_\_\_\_  
*Zie:*Doc 56 **0997/ (2024/2025):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Demesmaeker.

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE**

16 janvier 2026

**PROPOSITION DE LOI**

**modifiant le Code électoral et la loi  
du 23 mars 1989 relative à l'élection  
du Parlement européen en ce qui concerne  
la neutralisation de l'effet du vote  
en tête de liste pour les élections  
de la Chambre des représentants et  
du Parlement européen**

**Amendements**  
\_\_\_\_\_\_\_\_\_\_  
*Voir:*Doc 56 **0997/ (2024/2025):**

001: Proposition de loi de Mme Demesmaeker.

02878

Nr. 1 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/1 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/1 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/1. In artikel 116, § 6, eerste lid, van het Kieswetboek van 12 april 1894 worden de woorden “zowel de kandidaat-titularissen als de kandidaat-opvolgers” vervangen door de woorden “de kandidaten”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 1 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/1 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/1 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/1. Dans l’article 116, § 6, alinéa 1<sup>er</sup>, du Code électoral du 12 avril 1894, les mots “tant les candidats titulaires que les candidats suppléants” sont remplacés par les mots “les candidats”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 2 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/2 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/2 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/2. In artikel 117 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*1° het eerste, tweede en derde lid worden opgeheven;*

*2° het vierde lid wordt vervangen als volgt:*

*“De voordrachtsakte van de kandidaten voor de mandaten van volksvertegenwoordiger wijst de volgorde aan waarin zij worden voorgedragen.””*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 2 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/2 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/2 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/2. Dans l’article 117 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*1° les alinéas 1<sup>er</sup>, 2 et 3 sont abrogés;*

*2° l’alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:*

*“L’acte de présentation des candidats aux mandats de représentant indique l’ordre dans lequel ces candidats sont présentés.””*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 3 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/3 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/3 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/3. Artikel 117bis van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door wat volgt:*

*“Art. 117bis. Het verschil tussen het aantal kandidaten van het mannelijke geslacht en het aantal kandidaten van het vrouwelijke geslacht op een en dezelfde lijst mag niet meer dan één bedragen. Bovendien mogen de eerste twee kandidaten niet tot hetzelfde geslacht behoren.””*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 3 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/3 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/3 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/3. L'article 117bis du même Code est remplacé par ce qui suit:*

*“Art. 117bis. Sur une même liste, la différence entre le nombre de candidats de sexe masculin et le nombre de candidats de sexe féminin ne peut pas être supérieure à un. En outre, les deux premiers candidats ne peuvent pas être du même sexe.””*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 24.

Nr. 4 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/4 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/4 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/4. In artikel 118 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*1° het eerste lid wordt opgeheven;*

*2° het laatste lid wordt opgeheven.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)

Barbara Pas (VB)

N° 4 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/4 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/4 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/4. Dans l’article 118 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*1° l’alinéa 1<sup>er</sup> est abrogé;*

*2° le dernier alinéa est abrogé.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 5 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/5 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/5 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/5. In artikel 123 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in het derde lid, in de bepaling onder 2°, worden de woorden “kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*b) in het derde lid, wordt de bepaling onder 2°bis opgeheven;*

*c) in het vierde lid wordt de tweede volzin opgeheven en worden in de eerste volzin de woorden “in de gevallen bedoeld in 2°bis en in 6° van het voorgaande lid,” vervangen door de woorden “in het in de bepaling onder 6° van het voorgaande lid bedoelde geval”;*

*4° in het vijfde lid worden de woorden “kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*5° in het zesde lid worden de woorden “kandidaat-opvolgers voorgedragen overeenkomstig het derde lid, 2°bis, en de nieuwe kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers” vervangen door de woorden “kandidaten die worden voorgedragen”.*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 5 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/5 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/5 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/5. Dans l’article 123 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans l’alinéa 3, dans le 2°, les mots “candidats titulaires ou suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”;*

*b) dans l’alinéa 3, le 2°bis est abrogé;*

*c) dans l’alinéa 4, la deuxième phrase est abrogée et dans la première phrase, les mots “dans les cas prévus au 2°bis et au 6° de l’alinéa précédent” sont remplacés par les mots “dans le cas prévu au 6° de l’alinéa précédent”;*

*4° dans l’alinéa 5, les mots “candidats titulaires ou suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”;*

*5° dans l’alinéa 6, les mots “candidats suppléants proposés conformément à l’alinéa 3, 2°bis, et les nouveaux candidats titulaires ou suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”.*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 6 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/6 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/6 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/6. In artikel 127, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden “kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 6 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/6 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/6 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/6. Dans l’article 127, alinéa 1<sup>er</sup>, du même Code, les mots “candidats effectifs et suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 7 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 1/7 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 1/7 invoegen, luidende:**

*“Art. 1/7. In artikel 128, § 1, vierde lid, van hetzelfde Wetboek wordt de tweede volzin opgeheven en worden in de eerste volzin de woorden “kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 7 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 1/7 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 1/7 rédigé comme suit:**

*“Art. 1/7. Dans l’article 128, § 1<sup>er</sup>, alinéa 4, du même Code, la deuxième phrase est abrogée et dans la première phrase, les mots “candidats titulaires et suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 8 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 2. In artikel 144 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*1° in het tweede lid, in de bepaling onder 1°, worden de woorden “instemt met de voordrachtsvolgorde van de lijst van zijn keuze” vervangen door de woorden “geen voorkeur wenst uit te spreken voor één of meerdere kandidaten van een lijst, maar niettemin deze lijst wenst te steunen”;*

*2° in het tweede lid, wordt de bepaling onder 2° vervangen door wat volgt:*

*“2° hetzij, als hij een voorkeur wenst uit te spreken voor één of meerdere kandidaten, in het vakje naast die kandidaat of kandidaten.”;*

*3° in het derde lid worden de woorden “kandidaat-titularis(sen) en/of kandidaat-opvolger(s)” vervangen door het woord “kandidaten” en worden de woorden “en/of plaatsvervangers” opgeheven.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 8 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 2. Dans l’article 144 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*1° dans l’alinéa 2, 1°, les mots “adhère à l’ordre de présentation de la liste de son choix” sont remplacés par les mots “ne souhaite pas exprimer de préférence pour un ou plusieurs candidats d’une liste, mais souhaite néanmoins soutenir cette liste.”;*

*2° l’alinéa 2, 2°, est remplacé par ce qui suit:*

*“2° soit, s’il veut exprimer une préférence pour un ou plusieurs candidats, dans la case placée à côté du nom de ce(s) candidat(s).”;*

*3° dans l’alinéa 3, les mots “plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants” sont remplacés par les mots “plusieurs candidats” et les mots “pour les candidats titulaires et/ou suppléants” sont remplacés par les mots “pour les candidats”. ”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 9 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/1 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/1 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/1. In artikel 156, § 1, van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in de aanhef van het tweede lid worden de woorden “vier subcategorieën” vervangen door de woorden “twee subcategorieën”;*

*b) in het tweede lid, in de bepaling onder 2°, wordt het woord “kandidaat-titularissen” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*c) in het tweede lid worden de bepalingen onder 3° en 4° opgeheven;*

*d) in het derde lid worden de woorden “kandidaat-titularissen of van één of meerdere kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten” en worden de woorden “of derde” opgeheven;*

*e) het vierde lid wordt opgeheven.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 9 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/1 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/1 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/1. Dans l’article 156, § 1<sup>er</sup>, du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans le liminaire de l’alinéa 2, les mots “quatre sous-catégories” sont remplacés par les mots “deux sous-catégories”;*

*b) dans l’alinéa 2, 2°, les mots “candidats titulaires” sont remplacés par le mot “candidats”;*

*c) dans l’alinéa 2, les 3° et 4° sont abrogés;*

*d) dans l’alinéa 3, les mots “candidats titulaires ou d’un ou de plusieurs candidats titulaires et suppléants” sont remplacés par le mot “candidats” et les mots “ou la troisième” sont abrogés;*

*e) l’alinéa 4 est abrogé.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 10 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/2 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/2 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/2. In artikel 157 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in het eerste lid, in de bepaling onder 2°, worden de woorden “, hetzij voor de kandidaat-titularissen, hetzij voor de kandidaat-opvolgers,” opgeheven;*

*b) in het eerste lid, in de bepaling onder 3°, worden de woorden “kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*c) in het eerste lid wordt de bepaling onder 4° opgeheven;*

*d) het tweede lid wordt vervangen als volgt:*

*“Niet ongeldig zijn de stembiljetten waarop een kiezer zowel een lijststem heeft uitgebracht als een stem naast de naam van één of meerdere kandidaten van dezelfde lijst.”;*

*e) in het derde lid worden de woorden “de in het vorige lid bedoelde gevallen,” vervangen door de woorden “het in het vorige lid bedoelde geval”.*”

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 10 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/2 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/2 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/2. Dans l’article 157 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, les mots “soit pour les candidats-titulaires, soit pour les candidats-suppléants,” sont abrogés;*

*b) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, 3°, les mots “candidats titulaires ou suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”;*

*c) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, le 4° est abrogé;*

*d) l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:*

*“Ne sont pas nuls les bulletins dans lesquels l’électeur a marqué un vote à la fois en tête d’une liste et en faveur d’un ou de plusieurs candidats de la même liste.”;*

*e) Dans l’alinéa 3, les mots “Dans les cas visés à l’alinéa précédent,” sont remplacés par les mots “Dans le cas visé à l’alinéa précédent”.*”

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 11 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/3 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/3 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/3. In artikel 159, derde lid, van hetzelfde Wetboek wordt het woord “vier” vervangen door het woord “twee”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 11 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/3 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/3 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/3. Dans l’article 159, alinéa 3, du même Code, le mot “quatre” est remplacé par le mot “deux”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 12 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/4 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/4 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/4. In artikel 161 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*1° in het achtste lid wordt het woord “vier” vervangen door het woord “twee” en worden de woorden “kandidaat-titularis of kandidaat-opvolger” vervangen door het woord “kandidaat”;*

*2° in het tiende lid worden de woorden “kandidaat-titularis of kandidaat-opvolger” vervangen door het woord “kandidaat”.*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)

Barbara Pas (VB)

N° 12 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/4 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/4 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/4. Dans l’article 161 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*1° dans l’alinéa 8, le mot “quatre” est remplacé par le mot “deux” et les mots “candidat titulaire ou suppléant” sont remplacés par le mot “candidat”;*

*2° dans l’alinéa 10, les mots “candidat titulaire ou suppléant” sont remplacés par le mot “candidat”.*”

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 13 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/5 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/5 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/5. In artikel 166 van hetzelfde Wetboek wordt het woord “vier” vervangen door het woord “twee”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 13 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/5 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/5 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/5. Dans l’article 166 du même Code, le mot “quatre” est remplacé par le mot “deux”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 14 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 2/6 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 2/6 invoegen, luidende:**

*“Art. 2/6. In artikel 167, vierde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden “kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”.”*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 14 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 2/6 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 2/6 rédigé comme suit:**

*“Art. 2/6. Dans l’article 167, alinéa 4, du même Code, les mots “candidats titulaires et suppléants,” sont remplacés par le mot “candidats”.”*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 15 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 3

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 3. In artikel 172 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in het eerste lid wordt het woord “kandidaat-titularissen” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*b) in het tweede lid worden de derde tot en met de achtste volzin opgeheven;*

*c) het vierde lid wordt vervangen door wat volgt:*

*“Wanneer het aantal kandidaten van een lijst lager is dan dat van de aan de lijst toekomende zetels, zijn die kandidaten gekozen. De verdeling van het overschot wordt geregeld overeenkomstig het laatste lid van artikel 167.””*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 15 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 3

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 3. Dans l’article 172 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, les mots “candidats titulaires” sont remplacés par le mot “candidats”;*

*b) dans l’alinéa 2, les troisième, quatrième, cinquième, sixième, septième et huitième phrases sont abrogées;*

*c) l’alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:*

*“Lorsque le nombre de candidats d’une liste est inférieur à celui des sièges qui lui reviennent, ces candidats sont élus. La répartition de l’excédent est réglée conformément au dernier alinéa de l’article 167.””*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 16 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 4

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 4. Artikel 173 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door wat volgt:*

*“Art. 173. De niet-gekozen kandidaten worden eerste, tweede, derde enzovoort opvolger verklaard in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij hebben behaald. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend.””*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 16 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 4

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 4. L'article 173 du même Code est remplacé par ce qui suit:*

*“Art. 173. Les candidats non élus sont déclarés premier, deuxième, troisième suppléants et ainsi de suite dans l'ordre décroissant du nombre de voix qu'ils ont obtenues. En cas de parité, l'ordre de présentation prévaut.””*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 24.

Nr. 17 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 4/1 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 2, een artikel 4/1 invoegen, luidende:**

*“Art. 4/1. In artikel 173bis van hetzelfde Wetboek worden de woorden “enerzijds door het totaal van de in de artikelen 172 en 173 bedoelde stembiljetten, die gunstig zijn voor de volgorde van voordracht respectievelijk van de kandidaat-titularissen en van de kandidaat-opvolgers, te delen door twee, en anderzijds,” opgeheven.”*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 17 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 4/1 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 2, insérer un article 4/1 rédigé comme suit:**

*“Art. 4/1. Dans l’article 173bis du même Code, les mots “, d’une part, en divisant par deux le total des bulletins visés aux articles 172 et 173, qui sont favorables à l’ordre de présentation respectivement des candidats titulaires et des candidats suppléants, et d’autre part,” sont abrogés.”*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 18 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 5

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 5. In artikel 178 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in het eerste lid, tweede volzin, worden de woorden “en er wordt hem geen aandeel toegekend van het aantal stembiljetten ten gunste van de volgorde van voordracht” opgeheven;*

*b) in het eerste lid, derde volzin, worden de woorden “zowel het stemcijfer te bepalen van de lijst waarop hij zich kandidaat gesteld had als het aantal stemmen die zijn uitgebracht ten gunste van de volgorde van voordracht in het in artikelen 172 en 173 bedoelde geval” vervangen door de woorden “het stemcijfer te bepalen van de lijst waarop hij zich kandidaat had gesteld”;*

*c) in het tweede lid worden de woorden “tot kandidaat-titularis” opgeheven.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 18 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 5

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 5. Dans l’article 178 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, deuxième phrase, les mots “et aucune attribution du nombre des bulletins favorables à l’ordre de présentation n’est faite en sa faveur” sont abrogés;*

*b) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, troisième phrase, les mots “tant le chiffre électoral de la liste sur laquelle il avait fait acte de candidature que le nombre de votes favorables à l’ordre de présentation dans le cas visé aux articles 172 et 173 sont remplacés par les mots ‘le chiffre électoral de la liste sur laquelle il avait fait acte de candidature’;*

*c) dans l’alinéa 2, le mot “titulaire” est abrogé.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 19 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 6

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 6. In artikel N van de bijlage van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in de bepaling onder 2°, worden de woorden “kandidaat-titularissen of -opvolgers of kandidaat-titularissen en -opvolgers,” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*b) in de bepaling onder 3°, eerste lid, wordt de tweede volzin vervangen door wat volgt:*

*“De naam en voornaam van de kandidaten worden ingeschreven volgens de orde van de voordrachten.”;*

*c) in de bepaling onder 4°, eerste lid, worden de woorden “kandidaat-titularissen en -opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*d) in de bepaling onder 4°, eerste lid, worden de woorden “Kan de kiezer zich verenigen met de orde van voordracht van kandidaat-titularissen en -opvolgers van de door hem gesteunde lijst” vervangen door de woorden “Wenst de kiezer geen voorkeur uit te spreken voor één of meerdere kandidaten van een lijst, maar wenst hij niettemin deze lijst te steunen”;*

*e) in de bepaling onder 4°, wordt het tweede en derde lid opgeheven;*

*f) in de bepaling onder 4° wordt het vierde lid vervangen als volgt:*

*“Wenst de kiezer niet enkel een bepaalde lijst te steunen, maar tevens zijn voorkeur uit te spreken voor één of meerdere kandidaten van deze lijst, dan brengt hij een naamstem uit op die kandidaat of kandidaten.”;*

*g) in de bepaling onder 4°, vijfde lid, worden de woorden “kandidaat-titularissen en/of opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

N° 19 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 6

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 6. Dans l’article N de l’annexe au même Code, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans le point 2, les mots “, titulaires ou suppléants ou titulaires et suppléants,” sont abrogés;*

*b) dans le point 3, alinéa 1<sup>er</sup>, la deuxième phrase est remplacée par ce qui suit:*

*“Les nom et prénom des candidats sont inscrits selon l’ordre des présentations.”;*

*c) dans le point 4, alinéa 1<sup>er</sup>, les mots “titulaires et suppléants” sont abrogés;*

*d) dans le point 4, alinéa 1<sup>er</sup>, les mots “Si l’électeur adhère à l’ordre de présentation des candidats titulaires et suppléants de la liste qui a son appui” sont remplacés par les mots “Si l’électeur ne souhaite pas exprimer de préférence pour un ou plusieurs candidats d’une liste, mais souhaite néanmoins soutenir cette liste”;*

*e) dans le point 4, les alinéas 2 et 3 sont abrogés;*

*f) dans le point 4, l’alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:*

*“Si l’électeur souhaite non seulement soutenir une liste donnée, mais également exprimer sa préférence pour un ou plusieurs candidats de cette liste, il marque un vote nominatif pour ce(s) candidat(s).”;*

*g) dans le point 4, alinéa 5, les mots “titulaires et/ou suppléants” sont abrogés”;*

*h) in de bepaling onder 5°, wordt het laatste lid, dat wordt voorafgegaan door het opschrift “Opmerking”, samen met dit opschrift opgeheven;*

*i) in de bepaling onder 7°, eerste lid, in de bepaling onder 2°, b), worden de woorden “, hetzij voor de mandaten van titularis, hetzij voor de opvolging,” opgeheven;*

*j) in de bepaling onder 7°, eerste lid, in de bepaling onder 2°, c), worden de woorden “kandidaat-titularissen en/of opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”;*

*k) in de bepaling onder 7°, eerste lid, in de bepaling onder 2°, wordt d) opgeheven;*

*l) in de bepaling onder 7° wordt het laatste lid, dat wordt voorafgegaan door het opschrift “Opmerking”, samen met dit opschrift opgeheven.”*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

*h) dans le point 5, le dernier alinéa, qui est précédé de l’intitulé “Remarque”, est abrogé conjointement avec cet intitulé;*

*i) dans le point 7, alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, b), les mots “, soit pour les mandats effectifs, soit pour la suppléance,” sont abrogés;*

*j) dans le point 7, alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, c), les mots “, titulaires et/ou suppléants,” sont abrogés;*

*k) dans le point 7, alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, le d) est abrogé;*

*l) dans le point 7, le dernier alinéa, qui est précédé de l’intitulé “Remarque”, est abrogé conjointement avec cet intitulé.”*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 20 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 6/1 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 3, een artikel 6/1 invoegen, luidende:**

*“Art. 6/1. Artikel 21, § 5, tweede lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement wordt opgeheven.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 20 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 6/1 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 3, insérer un article 6/1 rédigé comme suit:**

*“Art. 6/1. L'article 21, § 5, alinéa 2, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen est abrogé.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 24.

Nr. 21 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 6/2 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 3, een artikel 6/2 invoegen, luidende:**

*“Art. 6/2. Artikel 21bis van dezelfde wet wordt vervangen door wat volgt:*

*“Art. 21bis. Het verschil tussen het aantal kandidaten van het mannelijke geslacht en het aantal kandidaten van het vrouwelijke geslacht op een en dezelfde lijst mag niet meer dan één bedragen. Bovendien mogen de eerste twee kandidaten niet tot hetzelfde geslacht behoren.””*

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 21 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 6/2 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 3, insérer un article 6/2 rédigé comme suit:**

*“Art. 6/2. L’article 21bis de la même loi est remplacé par ce qui suit:*

*“Art. 21bis. L’écart entre le nombre de candidats de sexe masculin et le nombre de candidats de sexe féminin sur une même liste ne peut être supérieur à un. En outre, les deux premiers candidats ne peuvent pas être du même sexe.””*

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 22 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 6/3 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 3, een artikel 6/3 invoegen, luidende:**

*“Art. 6/3. In artikel 22 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

*a) in het eerste lid worden de woorden “117, eerste tot vierde lid” vervangen door de woorden “117, vierde lid”;*

*b) in het tweede lid, in de bepaling onder 2°, worden de woorden “eerste lid” vervangen door de woorden “vierde lid”.*”

#### VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 22 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 6/3 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 3, insérer un article 6/3 rédigé comme suit:**

*“Art. 6/3. Dans l’article 22 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:*

*a) dans l’alinéa 1<sup>er</sup>, les mots “117, alinéa 1<sup>er</sup> à 4” sont remplacés par les mots “117, alinéa 4”;*

*b) dans l’alinéa 2, 2°, les mots “alinéa 1<sup>er</sup>” sont remplacés par les mots “alinéa 4”.*”

#### JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 23 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 6/4 (*nieuw*)

**In hoofdstuk 3, een artikel 6/4 invoegen, luidende:**

*“Art. 6/4. In artikel 23, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden “kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers” vervangen door het woord “kandidaten”.”*

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 24.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

N° 23 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 6/4 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 3, insérer un article 6/4 rédigé comme suit:**

*“Art. 6/4. Dans l’article 23, alinéa 1<sup>er</sup>, de la même loi, les mots “candidats effectifs et candidats suppléants” sont remplacés par le mot “candidats”.”*

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 24.

Nr. 24 van de heer **Somers** en mevrouw **Pas**

Art. 7

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 7. In artikel 33, tweede lid, in de bepaling onder 4°, b), van dezelfde wet worden de woorden “kandidaat-titularis of kandidaat-opvolger” vervangen door het woord “kandidaat”.”*

VERANTWOORDING

Volgens artikel 117, eerste lid, van het Kieswetboek moeten er gelijktijdig met de voordracht van kandidaten voor de mandaten van volksvertegenwoordiger kandidaat-opvolgers worden voorgedragen. Het komt niet zelden voor dat de kandidaat-opvolger met de meeste naamstemmen minder stemmen heeft behaald dan één of meerdere kandidaat-titularissen die niet werden verkozen. Bij de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers van 9 juni 2024 gold dit in de kieskring Antwerpen voor vijf van de zeven lijsten die minstens één zetel behaalden, in de kieskring Limburg voor alle zes de lijsten die minstens één zetel behaalden, en in de kieskringen Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant voor alle zeven de lijsten die minstens één zetel behaalden.

De democratische legitimiteit van het Parlement wordt ondermijnd doordat een verkozen kandidaat-titularis wordt opgevolgd door een kandidaat-opvolger die minder naamstemmen heeft behaald dan één of meerdere niet-verkozen kandidaat-titularissen. Net zoals de devolutieve werking van de lijststem brengt het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers met zich mee dat de politieke partijen een te grote invloed kunnen uitoefenen op wie uiteindelijk zitting heeft in het Parlement.

Net zoals de neutralisering van de lijststem zorgt de afschaffing van het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers ervoor dat de wil van de kiezer in sterkere mate wordt geëerbiedigd, dat de participatie aan banden wordt gelegd en dat de legitimiteit van het Parlement wordt vergroot. Bovendien wordt het kiessysteem eenvoudiger en transparanter. Er dienen niet langer afzonderlijk kandidaat-opvolgers te worden voorgedragen, doch enkel kandidaten. De niet-verkozen kandidaten worden in afnemende grootte van het door hen behaalde aantal naamstemmen eerste, tweede, derde enzovoort opvolger verklaard. Dit komt in

N° 24 de M. **Somers** et Mme **Pas**

Art. 7

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 7. Dans l’article 33, alinéa 2, 4°, b), de la même loi, les mots “candidat titulaire ou suppléant” sont remplacés par le mot “candidat”.”*

JUSTIFICATION

En vertu de l’article 117, alinéa 1<sup>er</sup>, du Code électoral, lors de la présentation de candidats aux mandats de représentant, il doit être présenté, en même temps que ceux-ci, des candidats suppléants. Il n’est pas rare que le candidat suppléant ayant obtenu le plus de votes nominatifs ait obtenu moins de votes que l’un ou plusieurs des candidats titulaires non élus. Lors des élections de la Chambre des représentants du 9 juin 2024, ce fut le cas pour cinq des sept listes ayant obtenu au moins un siège dans la circonscription électorale d’Anvers, pour l’ensemble des six listes ayant obtenu au moins un siège dans la circonscription électorale du Limbourg, et pour l’ensemble des sept listes ayant obtenu au moins un siège dans les circonscriptions électorales de Flandre orientale, de Flandre occidentale et du Brabant flamand.

Le remplacement d’un candidat titulaire élu par un candidat suppléant ayant obtenu moins de suffrages nominatifs qu’un ou plusieurs candidats titulaires non élus sape la légitimité démocratique du Parlement. Tout comme l’effet dévolutif du vote en tête de liste, la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants permet aux partis politiques de déterminer dans une trop large mesure qui siégera finalement au Parlement.

À l’instar de la neutralisation du vote de liste, la suppression de la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants permettra de respecter dans une plus large mesure la volonté de l’électeur, de restreindre la participatie et de renforcer la légitimité du Parlement. Elle permettra en outre de simplifier le système électoral en accroissant sa transparence. Il ne faudra plus présenter séparément des candidats suppléants, mais uniquement des candidats. Les candidats non élus seront déclarés premier, deuxième, troisième suppléant et ainsi de suite dans l’ordre décroissant du nombre de suffrages nominatifs qu’ils ont obtenus, ce qui correspond au

wezen overeen met de regeling van artikel 169, § 2, 5°, van het Vlaams decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Werner Somers (VB)  
Barbara Pas (VB)

fond à la disposition de l'article 169, § 2, 5°, du décret flamand portant organisation des élections locales et provinciales et portant modification du décret communal du 15 juillet 2005, du décret provincial du 9 décembre 2005 et du décret du 19 décembre 2008 relatif à l'organisation des centres publics d'aide sociale (*Vlaams decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn*).